

Udskriftsdato: 3. januar 2026

VEJ nr 9320 af 31/03/2017 (Gældende)

Vejledning om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse

Ministerium: Miljø- og Ligestillingsministeriet

Journalnummer: Miljø- og Fødevaremin.,
Miljøstyrelsen, j.nr. SVANA-404-00017

Vejledning om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse

Indhold

1. Forord

1.1 Statslige interesser i kommuneplanlægningen

1.1.1 Miljøvurdering af planer og programmer

1.2 Kommuneplanlægning inden for OSD og indvindingsoplande

2. Indledning

2.1 OSD og indvindingsoplande

2.2 Status for grundvandskortlægningen

2.3 Ny viden fra grundvandskortlagte områder

3. Lovgrundlag

3.1 Planloven

3.1.1 Kommuneplanen

3.1.2 Kommuneplantillæg

3.1.3 Grundvandsredegørelse

3.1.4 Supplerende grundvandsredegørelse

3.1.5 Revision af grundvandsredegørelse

3.1.6 Krav om tekniske tiltag i kommuneplanens rammer for lokalplanlægning

3.1.7 Lokalplan

3.1.8 Restrummelighed og mulighed for alternativ placering

3.1.9 Statens indsigelse i forbindelse med kommune- og lokalplanlægning

3.1.10 Klagevejledning

3.2 Vandforsyningsloven

3.2.1 Bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcer

3.2.2 Bekendtgørelse om krav til kommuneplanlægningen inden for OSD og indvindingsoplande

3.3 Miljøbeskyttelsesloven

3.3.1 Miljøgodkendelse og lokalitetsprincip

3.3.2 Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)

4. Virksomheder og anlæg

4.1 Virksomheder og anlæg

4.2 Kriterier for virksomhedslisten og anlæg

4.3 Tekniske tiltag

4.4 Redegørelseskrav til grundvandsbeskyttelse

4.4.1 Generelt om redegørelseskrav

4.4.2 Konkrete redegørelseskrav

4.4.2.1 Differentiering af kravene til grundvandsredegørelse

4.4.3 Grundvandsbeskyttelse i kommuneplanlægningen i øvrigt

Bilag 1. Virksomheder og anlæg

Bilag 2. Tekniske tiltag

Bilag 3. Grundvandsredegørelse og planer

1. Forord

Vandplanerne for planperioden 2009 - 2015 blev den 1. juli 2016 erstattet af de nye vandområdeplaner for planperioden 2015 - 2021. Sammen med vandplanerne bortfaldt de retningslinjer, der var indeholdt i vandplanerne. Dette gælder også retningslinjerne 40 og 41 om planlægning for arealanvendelse, der udgør en væsentlig risiko for forurening af grundvandet, inden for områder med særlige drikkevandsinteresser (herefter OSD) og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD (herefter indvindingsoplande).

Retningslinjerne 40 og 41 moderniseres og videreføres gennem ”bekendtgørelse om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse”.

Denne vejledning erstatter den tidligere administrationsmodel for kommunernes planlægning: *”Statslig udmelding til vandplanernes retningslinjer 40 og 41 i forhold til byudvikling og anden ændret arealanvendelse i Områder med Særlige Drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande”* med tilhørende *”Bilag 1 til: Statslig udmelding til vandplanernes retningslinjer 40 & 41 i forhold til byudvikling og anden ændret arealanvendelse i Områder med Særlige Drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande”*, (herefter benævnt trinmodellen), Naturstyrelsen, oktober 2012.

Fokus for den nye administrationsmodel, bestående af bekendtgørelsen og den tilhørende vejledning, er fortsat, at kommunerne gennem deres kommuneplanlægning skal friholde OSD og indvindingsoplande for virksomhedstyper og anlæg (jf. vejledningens bilag 1), der sædvanligvis har oplag af, anvender eller frembringer forurenende stoffer eller stofgrupper, der er mobile i forhold til grundvandet, hvor virksomhedstypen medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet.

Administrationsmodellen har som udgangspunkt, at forurening af grundvandet fortsat skal forebygges, og at der sikres en tilstrækkelig grundvandsdannelse samtidig med, at kommunernes muligheder for byudvikling m.v. ikke vanskeliggøres unødigt. Dette har resulteret i en forenkling af virksomhedslisterne i den tidligere trinmodel og dermed en lettelse af kommunernes administration.

Der er således i vejledningen opstillet én liste over de grupper af virksomhedstyper, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. Listen er ikke udtømmende, og der kan være virksomheder og anlæg, som ikke er medtaget på listen, men hvor kommunens kendskab til produktionen begrundet, at denne medfører en væsentlig fare for forurening.

Vejledningen er målrettet kommunerne i deres planlægning ud fra de statslige interesser om grundvandsbeskyttelse inden for OSD og indvindingsoplande. Det anbefales dog, at kommunen både som plan- og miljømyndighed gør brug af vejledningen.

Vejledningen skal læses og forstås i sammenhæng med ovennævnte bekendtgørelse, og øvrig relevant lovgivning på området. Vejledningens anvisninger er ikke bindende eller udtømmende. Dette gælder også listen over virksomheder og anlæg i bilag 1, samt eksemplerne i vejledningens bilag 2. Bilag 3 redegør for sammenhængen mellem grundvandsredegørelse og kommuneplanlægning.

1.1 Statslige interesser i kommuneplanlægningen

Hvert fjerde år offentliggør erhvervsministeren en oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen.¹ Af den seneste oversigt over statslige interesser fra 2015 fremgår, at ”kommunerne gennem deres fysiske planlægning skal sikre, at landets grundvandsressourcer ikke forurenes og dermed sikre beskyttelsen af drikkevandsinteresser inden for områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD”.

De statslige interesser er funderet i princippet om, at den danske drikkevandsforsyning er baseret på grundvand, der er så rent, at det som udgangspunkt alene kræver en simpel vandbehandling.

1.1.1 Miljøvurdering af planer og programmer

Lov om miljøvurdering af planer og programmer² implementerer miljøvurderingsdirektivet. Loven er en proceslov, som skal sikre at myndigheder og offentligheden inddrages tidligt i processen, og at miljøhensyn ligeledes adresseres på et tidligt stadium.

Kommuneplaner skal som hovedregel miljøvurderes. Kravet om miljøvurdering af kommuneplaner er normalt begrænset til de dele af kommuneplanforslaget, som indeholder ændringer i forhold til den gældende kommuneplan. Arealudlæg, der allerede er udpeget i en gældende kommuneplan, og som også indgår i en ny kommuneplan, er således normalt ikke omfattet.

Lokalplaner, som omfatter mindre områder på lokalt plan eller alene mindre ændringer af eksisterende planer, skal kun miljøvurderes, hvis de antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

Først vurderes det, om planens indhold kræver miljøvurdering (screening). Ved screeningen skal der tages hensyn til miljøvurderingslovens bilag 2, og der skal indhentes udtalelser fra berørte myndigheder. Afgørelsen om, at der ikke skal gennemføres en miljøvurdering, skal offentliggøres inden planen vedtages endeligt og senest samtidigt med den offentlige høring.

Skal der gennemføres en miljøvurdering af kommuneplanforslaget, skal der udarbejdes en miljørapport, hvoraf dokumentationen fremgår. Miljørapporten kan indarbejdes i kommuneplanforslagets redegørelse. Miljørapporten skal offentliggøres sammen med kommuneplanforslaget og med samme høringsperiode, aktuelt fastlagt til 8 uger i planloven.

1.2 Kommuneplanlægning inden for OSD og indvindingsoplande

Kommunerne skal gennem kommuneplanlægningen varetage de statslige interesser, herunder de statslige interesser i at sikre grundvandsbeskyttelsen inden for OSD og indvindingsoplande. Denne vejledning er særligt målrettet situationer, hvor der i kommuneplanlægningen ønskes planlagt for arealanvendelse i OSD eller indvindingsoplande, og hvor arealanvendelsen medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet.

Der er siden udarbejdelse af trinmodellen i 2012 fremkommet ny viden gennem bl.a. den statslige grundvandskortlægning om grundvandsressourcen og ressourcens sårbarhed.

Med hensyn til grundvandsressourcens størrelse betyder klimaudviklingen, at man generelt får øget nedbør og større grundvandsdannelse i store dele af landet. Vandindvindingen til de almene vandforsy-

ninger er faldet med ca. 30 % siden 1990. Det betyder, at kommunen kun skal inddrage betydningen af ændringer i arealanvendelsen for grundvandsdannelsen i planlægningen, hvor grundvandsressourcens størrelse lokalt måtte være så begrænset, at det har væsentlig betydning for drikkevandsinteresser eller andre miljømål for grundvand.

Herudover betyder ændringer af regler om privates pesticidanvendelse, at regelret anvendelse af pesticider i villahaver generelt ikke vurderes at udgøre en væsentlig fare for forurening af grundvandet³. Dermed er boliger ikke længere en arealanvendelse, som automatisk udløser krav til kommunerne om grundvandsredegørelse.

Fokus er særligt på erhverv, som har oplag af, anvender eller frembringer stoffer, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. En stor del af grundvandsbeskyttelsen sker med udgangspunkt i miljøbeskyttelsesloven. Men det er ved planlægningen i medfør af planloven, at kommunen kan bestemme, hvor virksomheder kan lokaliseres og i den sammenhæng, hvordan risikoen for grundvandsforurening minimeres. Herved sikres, at beskyttelsen af drikkevandsinteresser håndteres ved den overordnede planlægning i overensstemmelse med de statslige interesser.

I kommuneplanlægningen fastlægges rammerne for arealanvendelsen i lokalplanlægningen og dermed for den konkrete arealanvendelse i de enkelte områder, herunder lokalisering af områder til erhvervsformål. I rammerne for lokalplanlægningen kan et område udlægges til konkrete typer af virksomheder, og i rammerne vil kommunen f.eks. kunne stille krav om tiltag til beskyttelse af grundvandet. Disse tiltag skal senere udmøntes konkret i medfør af miljøbeskyttelsesloven.

Det er således i rammerne for lokalplanlægningen, at kommunen fastsætter hvilke bestemmelser, der skal udmøntes med lokalplanlægningen. For en virksomhedsejer, som overvejer ny lokalisering af sin virksomhed eller anlæg, kan det være af stor interesse at have kendskab til sådanne krav forud for eventuel erhvervelse af et område, eksempelvis hvis kommuneplanens rammer for lokalplanlægning fastsætter, at særlige virksomhedstyper ikke kan etableres i et givet område.

2. Indledning

2.1 OSD og indvindingsoplande

Grundvandet i Danmark er omfattet af regler for en generel grundvandsbeskyttelse, som bl.a. omfatter godkendelsesordningen for pesticider og landbrugets kvælstofregulering.

Miljø- og fødevarerministeren udpeger drikkevandsressourcer, herunder OSD, indvindingsoplande, følsomme indvindingsområder og indsatsområder, som fastlægger de geografiske rammer for en målrettet grundvandsbeskyttelse, jf. afsnit 3.2.1.

En del af grundvandsbeskyttelsen sker gennem kommunernes planlægning, hvor der som udgangspunkt ikke må planlægges for arealanvendelse, som medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet, inden for OSD og indvindingsoplande.

Gennem den generelle og målrettede beskyttelse, og herunder kommuneplanlægningen, sikres, at den danske vandforsyning fortsat kan baseres på en grundvandsressource, som er så ren, at der som udgangspunkt alene kræves en simpel vandbehandling.

Kommunen skal ved kommuneplanlægning inden for OSD og indvindingsoplande redegøre for det planlægningsmæssige behov for lokalisering af virksomhedstyper inden for områderne, herunder at lokalisering uden for de nævnte områder er undersøgt og ikke fundet mulig. Kommunen skal derudover redegøre særskilt for, hvordan en væsentlig fare for forurening af grundvandet fra virksomheder og anlæg i bilag 1 forebygges.

2.2 Status for grundvandskortlægningen

Grundvandskortlægningen har en objektiv og faglig karakter, og resultaterne af kortlægningen anvendes som grundlag for myndigheders administration.

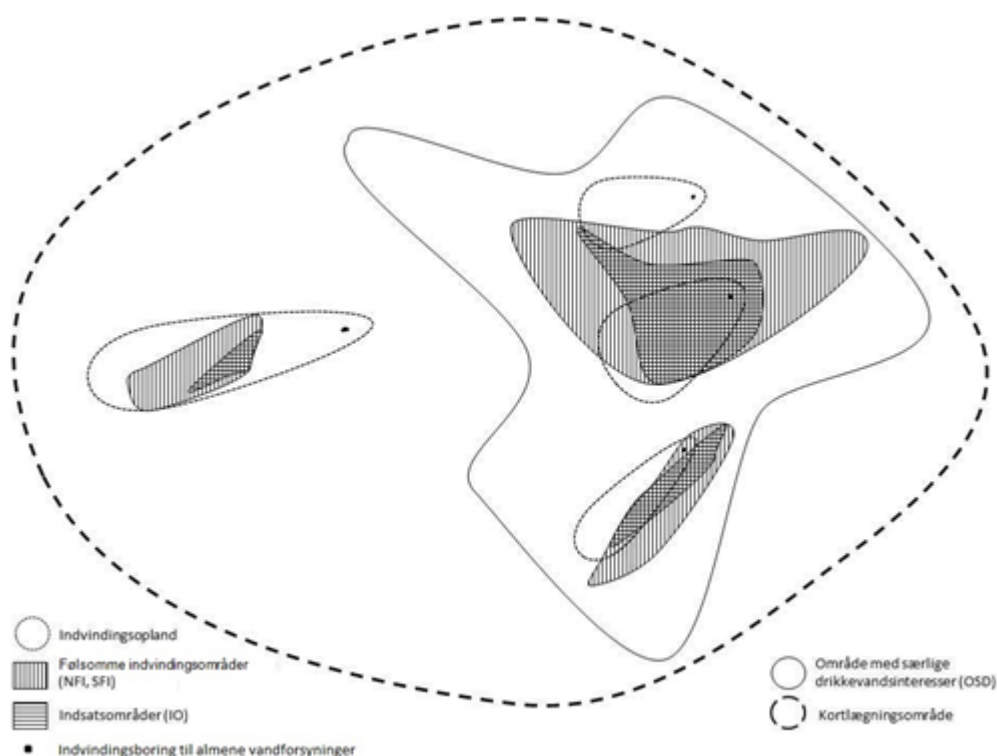
Grundvandskortlægningen skete inden for OSD og indvindingsoplande, som tilsammen udgør ca. 40 % af Danmarks samlede areal. Kortlægningen af dette areal er sket i perioden 2000-2015. Fra 2016-2020 kortlægges indvindingsoplande til nye boringer.

Som resultat af kortlægningen udpeger miljø- og fødevareministeren følsomme indvindingsområder og indsatsområder inden for disse. På baggrund af kortlægningen til og med 2015 er der pr. 20. marts 2017 med bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcer⁴ udpeget ca. 7.400 km² som følsomme indvindingsområder med hensyn til nitrat (NFI)⁵ og sprøjtemidler (SFI). Heraf er ca. 6.200 km² udpeget som indsatsområder (IO), hvor kommunerne skal udarbejde indsatsplaner for beskyttelse af grundvandet.

Det samlede udpegede areal fremgår af tabel 1 og figur 1.

Tabel 1: Grundvandskortlægningens udpegning af drikkevandsressourcer

Udpeget for kortlægning til og med 20. marts 2017 (km ²)	
OSD	15.640
NFI	7.270
SFI	142
IO (for NFI+SFI)	6.179

Figur 1: Grafisk præsentation af udpegede grundvandskortlagte arealer

2.3 Ny viden fra grundvandskortlagte områder

Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO):

Et boringsnært beskyttelsesområde (BNBO) er et område på jordoverfladen omkring en indvindingsboring til en almen vandforsyning, hvor der på grund af forhold vedrørende vandindvindingen, hydrogeologi og arealanvendelse kan være behov for at gennemføre målrettet grundvandsbeskyttelse på baggrund af en konkret vurdering.

Staten har i 2016 afgrænset BNBO omkring samtlige indvindingsboringer til almene vandforsyninger, som ikke allerede har et BNBO. BNBO vises på Danmarks Miljøportal. Beregningen af BNBO baserer sig på Miljøstyrelsens vejledning fra 2007⁶.

Områder med stor grundvandsdannelse:

Arealer med stor grundvandsdannelse kan have relativt stor sårbarhed overfor stoffer, der kan udvaskes til grundvandet, da evt. forureninger alt andet lige vil blive udvasket relativt hurtigt og i store mængder til grundvandet. Områder med stor grundvandsdannelse kan derfor indgå i kommunens vurdering af, hvorvidt der er behov for en særlig indsats over for f.eks. sprøjtemidler.

Staten har i forbindelse med grundvandskortlægningen af OSD og indvindingsoplande beregnet grundvandsdannelse for alle magasinlag. Statens beregning af grundvandsdannelse dækker det meste af landet, men datarammen udgøres af OSD og indvindingsoplande.

Grundvandsdannelsen varierer væsentligt. Den er størst i områder med stor nedbør og tyndt lerdække over grundvandet og tilsvarende mindst i områder med lille nedbør og tykt lerdække. Områder uden grundvandsdannelse kan være områder, hvor grundvandet strømmer mod terræn. Vestjylland har væsentligt større grundvandsdannelse end Sjælland og øerne.

Arealer med nogen eller stor grundvandsdannelse, hvor der samtidig er stor nitratsårbarhed, afgrænses og udpeges som NFI. Som udgangspunkt er der stor grundvandsdannelse på arealer udpeget som NFI.

Oplysninger om områder med grundvandsdannelse er offentligt tilgængelig på Danmarks Miljøportal via MiljøGIS, ud fra hvilket kommunen kan vurdere, om et område har stor grundvandsdannelse.

3. Lovgrundlag

3.1 Planloven

Planloven⁷ skal overordnet sikre, at den sammenfattende planlægning forener samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne om landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Af planlovens § 1 stk. 2, nr. 4, fremgår, at forurening af luft, vand og jord samt støjulemper skal forebygges.

Hensynet til grundvandet i planlægningen skal indgå som en del af den afvejning af beskyttelses- og planlægningsmæssige hensyn, som kommunerne foretager. Både i den overordnede kommunale planlægning, hvor bl.a. retningslinjer for arealanvendelse og rammer for lokalplanlægningen fastlægges, samt i detailplanlægningen med udarbejdelse af lokalplan for et konkret areal.

Både den kortsigtede og den langsigtede beskyttelse af grundvandet indgår dermed i planlægningen.

3.1.1 Kommuneplanen

Kommuneplanen skal omfatte en periode på 12 år. I kommuneplanen fastlægges retningslinjer for arealanvendelsen i kommunen, herunder for udlægning af arealer til erhverv. Det kan dreje sig om nyudlæg til erhverv eller om ændringer, der betyder, at arealer, der tidligere var udlagt til anden anvendelse, udlægges til erhverv.

Kommuneplanen fastsætter tillige rammer for indholdet af de lokalplaner, som skal realisere planlægningen, jf. planlovens § 11 b. Der kan ikke lokalplanlægges for områder, der ikke er fastlagt kommuneplanrammer for. Rammerne kan eksempelvis fastsætte, hvilken konkret anvendelse og, hvilke virksomhedstyper, der kan lokalplanlægges for. I rammerne kan indskrives krav om tekniske tiltag f.eks. i forhold til, hvordan grundvandsbeskyttelsen sikres med lokalplanen (se bilag 2 om tekniske tiltag).

Kommuneplanen skal ledsages af en redegørelse for planens forudsætninger, jf. planlovens § 11 e, stk. 1. Varetagelse af grundvandshensyn udgør en væsentlig forudsætning for kommunernes fysiske planlægning, og der skal i kommuneplanen redegøres for, hvorledes grundvandsbeskyttelsen er varetaget i planlægningen for arealanvendelsen. Redegørelsen til kommuneplanen er formelt set ikke en del af selve planen, men er baggrundsmateriale og grundlag for de vurderinger, afvejninger og beslutninger i forhold til arealanvendelse, der træffes i selve kommuneplanen med retningslinjer og rammer.

Kommuneplanlægningen, dvs. kommuneplaner og kommuneplantillæg, skal være i overensstemmelse med de statslige interesser i kommuneplanlægningen, jf. 1.1 om statslige interesser i planlægningen og afsnit 3.1.9 om erhvervsministerens pligt til at fremsætte indsigelse over for forslag til kommuneplaner og kommuneplantillæg.

Hvis en kommune gennem redegørelsen til kommuneplanens forudsætninger har godtgjort, at der under forudsætning af tekniske tiltag, der kan forebygge faren for forurening, kan planlægges i OSD eller indvindingsoplande for en aktivitet, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet, skal de tekniske tiltag angives i kommuneplanens rammer for lokalplanlægning (bebyggelsesforhold).

De tekniske tiltag, som er angivet i rammerne, skal indgå som bestemmelser i en kommende lokalplan for det aktuelle område. Lokalplanbestemmelserne har direkte retsvirkning og er styrende for de faktiske fysiske forhold, der kan etableres indenfor lokalplanområdet. Kommunen skal sikre, at de tekniske tiltag, der angives i rammerne, kan udmøntes i lokalplanlægningen i henhold til planlovens § 15, stk. 2 (lokalplankataloget), jf. afsnit 3.1.7.

3.1.2 Kommuneplantillæg

Planlovens § 11 e, stk. 1, gælder også, hvis der foretages ændringer til kommuneplanen i form af et kommuneplantillæg. Et tillæg skal derfor også være fulgt af en redegørelse for planens forudsætninger med hensyn til de relevante elementer, som kommuneplantillægget ændrer eller tilføjer til kommuneplanen.

Som anført i afsnit 3.1.1 udgør varetagelse af grundvandshensyn en væsentlig forudsætning for kommunernes fysiske planlægning, og der skal i kommuneplantillæg redegøres for, hvorledes grundvandsbeskyttelsen er varetaget i planlægningen for arealanvendelsen.

Kommuneplantillæg skal være i overensstemmelse med de statslige interesser i kommuneplanlægningen, jf. afsnit 1.1 om statslige interesser i kommuneplanlægningen og afsnit 3.1.9 om erhvervsministerens pligt til at fremsætte indsigelse over for forslag til kommuneplaner og kommuneplantillæg.

Muliggør et kommuneplantillæg inden for OSD eller indvindingsoplande lokalisering af virksomhedstyper og anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet, skal grundvandsredegørelsen til kommuneplantillægget i relevant omfang supplere den grundvandsredegørelse for hele kommunen, som oprindeligt er udarbejdet for kommunens samlede OSD og indvindingsoplande, jf. bilag 3. Det skal fremgå af det nye planforslag, hvordan de påtænkte aktiviteter som følge af planen, forholder sig til grundvandsredegørelsen.

3.1.3 Grundvandsredegørelse

Efter planlovens § 11 e, stk. 1, nr. 5⁸, skal en redegørelse til kommuneplanen forholde sig til regler om indsatsprogram⁹ udstedt med hjemmel i lov om vandplanlægning. Planloven ændres, så det klart fremgår, at drikkevandsressourcen inden for OSD og indvindingsoplande udgør væsentlige forudsætninger for kommuneplanlægningen.

Efter planlovens § 11 e, stk. 1, skal kommuneplanen ledsages af en redegørelse for planens forudsætninger, og varetagelse af grundvandshensyn udgør en væsentlig forudsætning for kommunernes fysiske planlægning.

Der skal derfor i redegørelsen til kommuneplanen redegøres for, hvorledes grundvandsbeskyttelsen er varetaget i planlægningen for arealanvendelsen, herunder for kommuneplanens sammenhæng til de udpegede OSD og indvindingsoplande, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 2 og nr. 3, i lov om vandforsyning mv. og sammenhængen til bekendtgørelsen om kommuneplanlægning inden for OSD og indvindingsoplande. Denne redegørelse benævnes i denne vejledning ”grundvandsredegørelsen”.

Grundvandsredegørelsen udarbejdes første gang, en kommune planlægger for en aktivitet omfattet af § 2, stk. 1, i bekendtgørelsen inden for OSD og indvindingsoplande.

Grundvandsredegørelsen skal arealmæssigt omfatte kommunens OSD og indvindingsoplande. Hvis et areal i en tidligere vedtaget kommuneplan inden for OSD og indvindingsoplande er udlagt til en arealanvendelse, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet, udløser ny planlægning for dette areal i sig selv ikke krav om en grundvands-redegørelse, se afsnit 3.1.4.

Når grundvandsredegørelsen én gang er udarbejdet, vil den indgå som en del af forudsætningen for den fremtidige kommune- og lokalplanlægning, hvor viden om fare for forurening af grundvandet fra ønskede aktiviteter afvejes i forhold til hensynet til grundvandet samt den viden om grundvandsforholdene, der findes i grundvandsredegørelsen.

Kommunalbestyrelsen kan placere aktiviteter, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet, inden for OSD eller indvindingsoplande, såfremt det i en redegørelse for kommuneplanlægningens forudsætninger, jf. planlovens § 11 e, stk. 1, er godtgjort, at der er en særlig planlægnings-mæssig begrundelse for placeringen, herunder at lokalisering uden for de nævnte områder er undersøgt og ikke fundet mulig, samt at faren for forurening af grundvandet kan forebygges eksempelvis ved tekniske tiltag i lokalplanen (se bilag 2).

I sådanne tilfælde er det vigtigt, at kommunen i redegørelsen til planforslaget inddrager grundvandsredegørelsen og kan godtgøre, at planlægningen kan ske uden at medføre en væsentlig fare for forurening af grundvandet.

Desuden er det et selvstændigt krav, at planlægningen ikke strider mod bl.a. ”bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter”¹⁰.

Grundvandsredegørelsen skal give et samlet overblik over drikkevands- interesserne i kommunen og deres sårbarhed. Dermed indgår redegørelsen som en vigtig forudsætning for kommuneplanlægningen og den afvejning, der skal foretages, når der udlægges nye arealer til aktiviteter, som medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet.

3.1.4 Supplerende grundvandsredegørelse

Den samlede grundvandsredegørelse omfattende hele kommunens OSD og indvindingsoplande behøver ikke fremgå af nye planforslag, men redegørelsen til nye planforslag skal henvise til denne grundvandsredegørelse og i relevant omfang inddrage den og viden om grundvandssårbarheden i det geografiske område i forhold til den nye planlægning. Dette benævnes i det følgende ”supplerende grundvandsredegørelse”.

Den supplerende grundvandsredegørelse er derfor den, som følger et kommuneplantillæg, der muliggør nyudlæg eller arealanvendelse, som indebærer en væsentlig fare for forurening i OSD eller indvindingsoplande, jf. afsnit 3.1.3, under forudsætning af, at der allerede er udarbejdet en grundvandsredegørelse.

Redegørelseskravene, som fremgår af bekendtgørelsen om krav til kommuneplanlægning inden for OSD og indvindingsoplande, gælder også supplerende grundvandsredegørelser.

3.1.5 Revision af grundvandsredegørelse

Hvis der fremkommer ny viden om grundvandsforholdene, er det kommunens ansvar som planmyndighed at vurdere, om grundvandsredegørelsen skal opdateres, så den fortsat udgør et fyldestgørende grundlag for kommuneplanlægningen. Det kan f.eks. ske i forbindelse med en kommuneplanrevision.

3.1.6 Krav om tekniske tiltag i kommuneplanens rammer for lokalplanlægning

Kravet om indskrivning af tekniske tiltag har ophæng i planlovens § 11 b, hvoraf det fremgår, at der skal fastsættes rammer for indholdet af lokalplaner. De tekniske tiltag skal bidrage til at sikre de statslige interesser med hensyn til grundvandsbeskyttelse.

Hvilke tekniske tiltag, der i henhold til planlovens § 11 b skal skrives ind i kommuneplanens ramme og følges op af bestemmelser i de fremtidige lokalplaner, vil afhænge af, hvilken arealanvendelse kommunen ønsker at planlægge for i det konkrete rammeområde.

3.1.7 Lokalplan

De tekniske tiltag, som er indskrevet i kommuneplanrammerne, skal følges op ved bestemmelser i kommende lokalplaner. Se bilag 2 om tekniske tiltag.

Lokalplaner har i modsætning til kommuneplanen direkte retsvirkning for borgere.

Kommunen skal sikre, at bestemmelser fastsat i en lokalplan har hjemmel i planlovens § 15, stk. 2 (lokalplankataloget).

3.1.8 Restrummelighed og mulighed for alternativ placering

Restrummelighed skal inddrages som en del af kommunens grundvands- redegørelse, hvis kommunen inden for OSD eller indvindingsoplande ønsker udlæg af nye arealer i kommuneplanen eller ændret arealanvendelse af eksisterende kommuneplanlagte arealer, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet.

Restrummeligheden er en betegnelse for arealer, som i kommuneplanen allerede er rammebelagte, men uudnyttede, og som dermed er tilgængelige for inddragelse til arealanvendelse, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. Dette forudsætter dog, at det er muligt i henhold til de arealanvendelsesbestemmelser, der er fastsat i kommuneplanrammerne.

I kommunens vurdering af, om lokalisering uden for OSD og indvindingsoplande er undersøgt og ikke fundet mulig, jf. bekendtgørelsen § 2, stk. 2, skal således indgå en vurdering af restrummeligheden. Disse

arealer skal inddrages i grundvandsredegørelsen, fordi kommunen i forbindelse med ny planlægning skal have godtgjort, at der ikke er alternative placerings-muligheder uden for OSD eller indvindingsoplande.

Hensigten med kravet om redegørelse for restrummelighed er dermed at sikre, at det afklares, hvorvidt der inden for kommunens restrummelighed er

mulighed for at inddrage arealer, der ikke er beliggende i OSD eller indvindingsoplande samt at afklare, om der inden for restrummeligheden findes arealer, der kan anvendes, så der i planlægningen ikke skal udlægges arealer, der beslaglægger nye områder i OSD eller indvindingsoplande.

3.1.9 Statens indsigelse i forbindelse med kommune- og lokalplanlægning

I henhold til planlovens § 29, stk. 1, skal erhvervsministeren fremsætte indsigelse over for forslag til kommuneplaner og kommune-plantillæg, der ikke er i overensstemmelse med overordnede interesser. Pligten gælder dog ikke, hvis forholdet er af underordnet betydning.

I tilfælde, hvor Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at der i kommunens forslag til kommuneplanlægning for udlæg af områder til arealanvendelse, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet, ikke er redegjort tilstrækkeligt for drikkevandsinteresserne, eller hvor beskyttelsen af drikkevandsinteresserne ikke kan varetages tilstrækkeligt, kan Miljø- og Fødevareministeriet anmode Erhvervsministeriet om at fremsætte indsigelse mod planforslaget.

Af planlovens § 29, stk. 3, fremgår, at en statslig myndighed kan fremsætte indsigelse mod et lokalplanforslag ud fra de særlige hensyn, som myndigheden varetager. Det betyder f.eks., at hvis de tekniske tiltag, der er beskrevet i kommuneplanrammerne for lokalplanlægningen, ikke er tilstrækkeligt indskrevet i lokalplanens bestemmelser, kan Miljøstyrelsen fremsætte indsigelse.

Det er således miljø- og fødevareministeren, som kan gøre indsigelser mod forslag til lokalplaner, hvor de nationale interesser med hensyn til varetagelse af beskyttelseshensynet overfor grundvandsressourcen ikke er tilstrækkeligt varetaget.

3.1.10 Klagevejledning

Kommuneplaner, kommuneplantillæg og lokalplaner kan i henhold til planlovens § 58, stk. 1, nr. 4, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet, men kun for så vidt angår retlige spørgsmål om planernes tilvejebringelse og indhold. Hovedreglen er, at kun endeligt vedtagne planer kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Kommunalbestyrelsens landzoneafgørelser (afgørelser efter planlovens § 35, stk. 1), kan i henhold til planlovens § 58, stk. 1, nr. 1, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Efter nævnets praksis behandler nævnet også retlige spørgsmål om, hvorvidt et projekt kræver lokalplan.

Nævnets afgørelser kan indbringes for de almindelige domstole.

3.2 Vandforsyningsloven

Vandforsyningsloven¹¹ har bl.a. til formål at sikre, at udnyttelsen og den dertil knyttede beskyttelse af vandforekomster sker efter en samlet planlægning og efter en samlet vurdering af hensyn, der er nævnt i lovens § 2. Det gælder bl.a. vandforekomsternes omfang, befolkningens og erhvervslivets behov for tilstrækkelig og kvalitetsmæssig tilfredsstillende vandforsyning samt miljø- og naturbeskyttelse.

3.2.1 Bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcer

I medfør af vandforsyningslovens § 11 a fastsætter miljø- og fødevare-ministeren regler, hvorved der udpeges OSD og indvindingsoplande.

Endvidere udpeges delområder, som er særligt følsomme overfor en eller flere typer af forurening (følsomme indvindingsområder), samt delområder inden for de følsomme områder, som på baggrund af en vurdering af arealanvendelsen, forureningstrusler og den naturlige beskyttelse af vandressourcen nødvendiggør en særlig indsats for at sikre drikkevandsinteresserne (indsatsområder)¹², jf. afsnit 2.1. og 2.2.

3.2.2 Bekendtgørelse om krav til kommuneplanlægning inden for OSD og indvindingsoplande

Bekendtgørelsen¹³ i medfør af vandforsyningslovens § 11 a, stk. 2, har til formål at sikre, at kommuneplanlægningen bidrager til forebyggelse af fare for forurening af nuværende og fremtidige grundvandsressourcer til drikkevandsformål inden for OSD og indvindingsoplande.

Af bekendtgørelsens § 2 stk. 1 fremgår:

Kommunalbestyrelsen skal i kommuneplanlægningen friholde områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse for virksomhedstyper eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. Forbuddet gælder ikke arealer, der allerede er udlagt i kommuneplanen for disse virksomhedstyper og anlæg. Kommunalbestyrelsen skal desuden friholde afgrænsede boringsnære beskyttelsesområder til almene vandforsyninger for udlæg af nye arealer til en arealanvendelse, der medfører øget fare for forurening af grundvandet.

Ved "afgrænsede boringsnære beskyttelsesområder" forstås boringsnære beskyttelsesområder, der teknisk er afgrænset efter principperne i Miljøstyrelsens vejledning nr. 2 fra 2007, Boringsnære beskyttelsesområder – BNBO, med tilhørende opdateringer. Det er ikke en forudsætning, at kommunen har meddelt påbud om rådighedsindskrænkninger i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 24 inden for det afgrænsede område.

Af bekendtgørelsens § 2, stk. 2, fremgår:

Kommunalbestyrelsen kan fravige stk. 1, 1. og 3. pkt., såfremt det i en redegørelse for kommuneplanlægningens forudsætninger, jf. planlovens § 11 e, stk. 1, er godtgjort, at der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for placeringen, herunder at lokalisering uden for de nævnte områder er undersøgt og ikke fundet mulig, og at faren for forurening af grundvandet kan forebygges.

Uanset bestemmelserne i nærværende bekendtgørelse har kommunerne generelt, som følge af planloven, mulighed for at varetage grundvands-hensynet i planlægningen og konkret undlade at planlægge for arealanvendelser i områder omfattet af beskyttelsesinteresser, hvis kommunen ikke finder det ønskværdigt.

3.3 Miljøbeskyttelsesloven

Plangrundlaget og evt. VVM-tilladelse skal være på plads, før en virksomhed kan opnå miljøgodkendelse. Kommunerne eller Miljøstyrelsen meddeler miljøgodkendelser i medfør af miljøbeskyttelsesloven.

3.3.1 Miljøgodkendelse og lokalitetsprincip

Miljøbeskyttelsesloven¹⁴ og tilhørende bekendtgørelser, særligt reglerne om miljøgodkendelse, giver mulighed for at forebygge og gribe ind over for aktiviteter, der medfører en fare for grundvandsforurening. Der kan stilles konkrete vilkår til en virksomhed. Miljøbeskyttelseslovens § 4 fastlægger et lokaliseringsprincip ved planlægning og behandling af sager om miljøgodkendelse for virksomheder.

Lokalitetsprincippet skal iagttages ved både planlægningen og ved behandling af sager om miljøgodkendelse for virksomheder, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 18, stk.1, pkt. 2, om, at virksomheden skal kunne drives uden at påføre omgivelserne forurening, der er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet. Dette lokaliseringsprincip indebærer, at en forurenende virksomhed skal placeres i omgivelser, der er robuste over for forurening, og at følsomme områder i videst muligt omfang skal friholdes for forureningsmæssige påvirkninger. Hensynet skal forstås bredt. Således skal der tages hensyn til områdets karakter på tidspunktet for virksomhedens påbegyndelse, men også til den planlægning, der er foretaget med hensyn til områdets fremtidige udnyttelse, herunder også grundvandsinteresser.

3.3.2 Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)

Når et BNBO, med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning nr. 2 fra 2007, er afgrænset for en almen vandforsyningsboring, har kommunalbestyrelsen som myndighed derved fået en konkret viden, som den kan anvende som grundlag for udøvelse af myndighedsopgaver på natur- og miljøområdet, når denne viden er relevant at inddrage.

For så vidt angår ejeren af et område, der dækkes af et BNBO, bliver denne først retligt forpligtet i det omfang kommunalbestyrelsen meddeler et konkret begrundet påbud eller forbud for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand, jf. miljøbeskyttelsesloven § 24, stk. 1, f.eks. om at begrænse brugen af pesticider.

4. Virksomheder og anlæg

4.1 Virksomheder og anlæg¹⁵

I kommunens planlægning for virksomhedstyper, der medfører en væsentlig fare for forurening, jf. bekendtgørelsens § 2, stk.1, skal kommunen konkret vurdere arealanvendelsen på baggrund af ønskerne til planlægning med udgangspunkt i listen over virksomheder og anlæg i bilag 1.

Der er grundlag for at være opmærksom på virksomhedstyper, som uanset størrelse medfører en væsentlig fare for grundvandsforurening ved uheld, hvor der f.eks. sker spild af mobile forureningskomponenter. Listen er derfor ikke udtømmende, men retningsgivende i forhold til, hvilke virksomhedstyper og anlæg eller aktiviteter, hvor der sædvanligvis kan forventes en håndtering af stoffer, der er mobile i forhold til grundvandet.

Der er generelt ikke grundlag for en forbudsliste for virksomhedstyper ved udlæg af arealer i kommune- og lokalplaner.

4.2 Kriterier for virksomhedslisten og anlæg

Kriterier til udvælgelse af de forskellige virksomheder og anlægstyper er begrundet i deres oplag, håndtering, anvendelse eller produktion af mobile stoffer, dvs. forureningskomponenter, der på grund af manglende binding, nedbrydning eller omdannelse kan udvaskes til grundvandet.¹⁶

4.3 Tekniske tiltag

Ved udlægning af arealer i kommuneplaner eller kommuneplantillæg til industri/erhvervsarealer kendes de fremtidige virksomheder og den fremtidige indretning og drift af disse sjældent. Derfor vil der som udgangspunkt ikke kunne stilles specifikke krav til fremtidige aktiviteter.

Der kan i forbindelse med planlægningen beskrives forslag til forureningsbegrænsende foranstaltninger så længe, at der ved vurderingen af den konkrete sag, efterfølgende bliver foretaget det nødvendige skøn i forhold til den konkrete virksomhed og den ansøgte drift.

4.4 Redegørelseskrav til grundvandsbeskyttelse

I forbindelse med de statslige interesser om grundvandsbeskyttelse inden for OSD og indvindingsoplande skal kommunen udarbejde en grundvands-redegørelse, hvis kommunen planlægger en arealanvendelse, som medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet, se afsnit 4.4.1.

4.4.1 Generelt om redegørelseskrav

En kommune skal udarbejde en grundvandsredegørelse til kommuneplanen eller kommuneplantillæg, jf. bekendtgørelsens § 2¹⁷, når:

1. Kommunen planlægger for virksomhedstyper eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet, (jf. virksomhedsliste og anlæg i bilag 1)¹⁸, eller
2. Kommunen planlægger for udlæg af nye arealer til en arealanvendelse, der medfører en øget fare for forurening af grundvandet inden for afgrænsede BNBO.

Kravet om redegørelse gælder også ved ændring af arealanvendelses-bestemmelserne i eksisterende kommuneplanrammer, når dette muliggør planlægning for en arealanvendelse, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet.

Det vil sige, at der ikke kan planlægges for virksomhedstyper og anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet i OSD og indvindingsoplande. Indenfor BNBO kan der ikke ske udlæg af nye arealer til en arealanvendelse, der medfører øget fare for forurening af grundvandet.

Hvis en kommune vurderer, at byudvikling generelt, herunder eksempelvis boliger, inden for BNBO udgør en øget fare for forurening af grundvandet, vil planlægningen være omfattet af forbuddet i bekendtgørelsens § 2, stk. 1, 3. pkt. Inden for BNBO behøver den forøgede fare for grundvandet ikke at være væsentlig for at være omfattet af forbuddet, som det er tilfældet inden for OSD og indvindingsoplande. Det gælder dog fortsat inden for OSD og indvindingsoplande, at også aktiviteter, som ikke er omfattet

af listen over virksomheder og anlæg i bilag 1, kan være omfattet af forbuddet i bekendtgørelsen, hvis kommunen konkret vurderer dette.

Kommunen kan fravige forbuddet, såfremt det i en redegørelse for kommuneplanlægningens forudsætninger, jf. planlovens § 11 e, stk. 1 er godtgjort, at der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for placeringen, herunder at lokalisering uden for de nævnte områder er undersøgt og ikke fundet mulig, og at faren for forurening af grundvandet kan forebygges, jf. bekendtgørelsens § 2 stk. 2. Herved sikres, at beskyttelsen af drikkevandsinteresser håndteres ved den overordnede planlægning.

I grundvandsredegørelsen skal det være godtgjort, at alternative beliggenheder til de pågældende aktiviteter uden for OSD og indvindingsoplande er afvejet og ikke fundet mulige, at der er vægtige planlægningsmæssige hensyn til stede, og at der tages nødvendige hensyn for at sikre grundvandsressourcen.

Grundvandsredegørelsen udarbejdes for kommunens OSD og indvindingsoplande, når kommunen første gang ønsker at fravige forbuddet, jf. oven for, og ønsker en planlægning for virksomheder og anlæg, der udgør en fare for forurening af grundvandet. jf. listen i bilag 1.

Redegørelsen skal have særligt fokus på det eller de relevante områder, som er udlagt i kommuneplanen, så offentligheden og andre myndigheder har mulighed for at se den konkrete planlægning, og vurdere den eventuelle risiko for forurening, den medfører, i forhold til grundvandssårbarheden og beskyttelsesbehovet. I praksis kan det ske ved, at grundvandsredegørelsen vedlægges som bilag til planforslaget, hvor planforslaget indeholder et afsnit om den aktuelle planlægning med henvisning til redegørelsen.

Hvis kommunen ønsker en ny planlægning inden for OSD eller indvindingsoplande og allerede har udarbejdet en grundvandsredegørelse i forbindelse med tidligere planer, skal det fremgå af det nye planforslag, hvordan de påtænkte aktiviteter som følge af planen forholder sig til redegørelsen, jf. afsnit 3.1.4 om supplerende grundvandsredegørelse. Det afgørende er, at offentligheden og andre myndigheder klart kan se, at grundvandshensynene fortsat indgår i beslutningsgrundlaget ved planlægning for aktiviteter, der udgør en fare for forurening af grundvandet.

Såfremt kommunerne inden for OSD eller indvindingsoplande ønsker at planlægge for en af de virksomhedstyper eller anlæg, der findes i bilag 1, vil Miljøstyrelsen i vurderingen af, om planlægningen er i strid med de statslige interesser, inddrage de forhold, der er beskrevet i grundvandsredegørelsen. Bl.a. er grundvandsdannelsen, den naturlige beskyttelse, herunder lerlagstykkelsen og hydraulisk kontakt mellem magasinerne, centrale forhold i denne vurdering.

Det er kommunen, som i den konkrete sag vurderer, hvorvidt den aktivitet, der muliggøres ved planlægningen, er omfattet af forbuddet mod planlægning, jf. bekendtgørelsens § 2¹⁹.

Bekendtgørelsen finder også anvendelse, selvom der udlægges erhvervsområder eller sker omdannelse af eksisterende kommuneplanlagte arealer med bredere anvendelsesmæssige rammer, hvor kommunen i kommuneplanen klart skal angive, hvilke typer anvendelser, der ikke kan planlægges for i de pågældende områder.

4.4.2 Konkrete redegørelseskrav

Kommunen skal planlægge og redegøre særskilt ved planlægning inden for OSD og indvindingsoplande, hvis planlægningen udgør en væsentlig fare for forurening af grundvandet, samt når udlæg af nye arealer til en arealanvendelse inden for BNBO til almene vandforsyninger medfører en øget fare for forurening af grundvandet, jf. planlovens § 11 e, stk.1, og § 2 i bekendtgørelsen²⁰.

Grundvandsredegørelsen skal fremgå af kommuneplanen/-tillægget og skal:

- Omfatte alle kommunens OSD og indvindingsoplande, og skal som minimum beskrive vægtning af de statslige interesser, bymønstre i forhold til OSD og indvindingsoplande, det særlige behov for udlæg i OSD og indvindingsoplande, restrummelighed (uudnyttede arealudlæg i og uden for OSD og indvindingsoplande) samt mulighed for alternative placeringer.
- Hvis kommunen inden for BNBO planlægger for udlæg af nye arealer til en arealanvendelse, som medfører øget fare for forurening af grundvandet, skal kommunen redegøre for, at der er særlig planmæssig begrundelse for placeringen, herunder at lokalisering uden for de nævnte områder er undersøgt og ikke fundet mulig, og at faren for forurening af grundvandet kan forebygges. Det gælder særligt faren for forurening med organiske mikroforureninger, herunder pesticider.
- Præsentere opdaterede kort, som viser beliggenhed af OSD, indvindingsoplande, NFI, SFI og BNBO samt de planlagte arealer.
- Beskrive grundvandsressourcens størrelse, naturlige beskyttelse og kvalitet med hensyn til naturligt forekommende og evt. miljøfremmede forurenende stoffer. Beskrivelsen uddybes for det eller de relevante geografiske områder for kommuneplanen/-tillægget.
- Beskrive og vurdere forsyningssituationen i kommunen og sikre sammenhæng til kommunens vandforsyningsplan. I det omfang det er relevant, skal tillige forsyningssituationen i evt. kommuner, kommunen leverer vand til eller modtager vand fra, beskrives og vurderes. Forsyningssituationen i en kommune kan være relevant i forhold til at vurdere, om der skal tages særlige hensyn til at sikre en tilstrækkelig grundvandsdannelse.
- Vurdere opfyldelse af miljømål og sammenhæng mellem kommuneplan og ”bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter”²¹.
- Oplysninger fra vandområdeplanlægningen om grundvandets kvantitative tilstand kan inddrages af kommunerne ved redegørelse i områder med knap grundvandsressource sammen med oplysninger om grundvandsdannelse, som fremgår af MiljøGIS fra grundvandskortlægningen.
- Vurdere forholdet til indsatsplaner til grundvandsbeskyttelse²².
- Vurdere forholdet til bekendtgørelsen om krav til kommuneplanlægning inden for OSD og indvindingsoplande med udgangspunkt i listen over virksomheder og anlæg (bilag 1), der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet.
- Redegøre supplerende, hvis planlægningen sker inden for NFI, SFI, områder med stor grundvandsdannelse eller områder, hvor grundvandsressourcen er knap, jf. afsnit 4.4.2.1.

4.4.2.1 Differentiering af kravene til grundvandsredegørelse

Som for en række øvrige beskyttelseshensyn i den fysiske planlægning kan kommunerne vælge at vedtage retningslinjer, som er mere restriktive og dermed sikrer et højere beskyttelsesniveau, så længe retningslinjerne er i overensstemmelse med lovgivningen. Dette gælder også for grundvands- beskyttelse.

For grundvand er der gennem bl.a. den statslige kortlægning afgrænset områder, hvortil der knytter sig særlige beskyttelseshensyn. Kommunen skal redegøre særskilt for disse:

Inden for NFI:

Kommunen skal særlig være opmærksom på og redegøre for aktiviteter, som indebærer risiko for nitrat-forurening.

Inden for SFI:

Kommunen skal særlig være opmærksom på og redegøre for aktiviteter, som indebærer risiko for pesticidforurening.

Inden for områder med stor grundvandsdannelse:

Kommunen skal være opmærksom på og redegøre for aktiviteter, som indebærer en væsentlig fare for forurening af grundvandet, da evt. forureninger alt andet lige vil blive udvasket relativt hurtigt og i store mængder til grundvandet.

Inden for områder hvor grundvandsressourcen er knap:

Hvor grundvandsressourcens størrelse (kvantitet) lokalt måtte være så begrænset, at det har væsentlig betydning for drikkevandsinteresser eller andre miljømål for grundvand, skal kommunen inddrage den planlagte arealanvendelses betydning for grundvandsdannelsen i planlægningen og omhandle dette i grundvandsredegørelsen.

Udover oplysninger om størrelsen af grundvandsdannelsen til grundvandsmagasinerne, kan der i kommunens grundvandsredegørelse indgå oplysninger om grundvandets kvantitative tilstand, jf. vandområde-planlægningen.

4.4.3 Grundvandsbeskyttelse i kommuneplanlægningen i øvrigt

Bekendtgørelsen om krav til kommuneplanlægningen inden for OSD og indvindingsoplande har ikke betydning for kommunens mulighed for i øvrigt at fastsætte retningslinjer eller rammer for planlægningen af hensyn til grundvandsbeskyttelsen, når disse blot er i overensstemmelse med vandforsyningsloven, regler udstedt i medfør heraf og lovgivningen i øvrigt.

Ønsker en kommune eksempelvis at friholde sårbare områder for arealanvendelse, der ikke er omfattet af forbuddet i nærværende bekendtgørelse, men som ud fra en kommunal vurdering ikke er ønskværdig, er det de almindelige regler efter planloven for at varetage grundvands-hensynet i planlægningen, der er gældende.

Det vil sige, at hvis der opstår en situation, hvor en kommune ud fra en konkret vurdering af hensyn til grundvandet finder det hensigtsmæssigt helt at friholde sårbare områder for byudvikling, herunder

også boliger eller aktiviteter, som ikke fremgår af bilag 1 ”virksomhedsliste og anlæg”, har kommunen kompetencen til dette i medfør af planloven.

- ¹ Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen 2017”, december 2015, i henhold til § 2a i lovbekendtgørelse nr. 1529 af 23. november 2015 om planlægning (planloven) med senere ændringer.
- ² Lovbekendtgørelse nr. 1533 af 10. december 2015 om miljøvurdering af planer og programmer. Denne lov erstattes pr. 16. maj 2017 af Lov nr. 425 af 18. maj 2016 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).
- ³ Den 26. november 2015 trådte nye regler i kraft vedr. godkendelsen af pesticider/sprøjtemidler til brug i private haver.
- ⁴ Bekendtgørelse nr. 246 af 15. marts 2017 om udpegning af drikkevandsressourcer.
- ⁵ ”Nitratsårbarhed og afgrænsning af NFI og IO”, Afgiftsfinansieret grundvandskortlægning, Naturstyrelsens vejledning, Maj 2014.
- ⁶ Boringsnære beskyttelseszoner - BNBO, Vejledning fra Miljøstyrelsen, nr. 2, 2007, ”Vejledende notat om boringsnære beskyttelsesområder – BNBO”, 12. december 2011, ”Præciseret vejledning om beregning af størrelsen på boringsnære beskyttelsesområder, BNBO”, 2. juli 2013.
- ⁷ Lovbekendtgørelse nr. 1529 af 23. november 2015 om planlægning (planloven) med senere ændringer.
- ⁸ Lovbekendtgørelse nr. 1529 af 23. november 2015 om planlægning (planloven) med senere ændringer.
- ⁹ Bekendtgørelse nr. 794 af 24. juni 2016 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.
- ¹⁰ Bekendtgørelse nr. 794 af 24. juni 2016 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.
- ¹¹ Lovbekendtgørelse nr. 1204 af 28. september 2016 om vandforsyning (vandforsyningsloven).
- ¹² Bekendtgørelse nr. 246 af 15. marts 2017 om udpegning af drikkevandsressourcer.
- ¹³ Bekendtgørelse nr. 1697 af 21. december 2016 om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse.
- ¹⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1189 af 27. september 2016 om miljøbeskyttelse (miljøbeskyttelsesloven).
- ¹⁵ ”Anlæg” kan dække over aktiviteter som transportvirksomheder; godsbanestationer, transportcentre, større vareterminaler og lignende, der i øvrigt er på virksomhedsliste og anlæg i bilag 1.
- ¹⁶ I den forbindelse peges på organiske opløsningsmidler, herunder især chlorerede opløsningsmidler. Også bromerede forbindelser fra brandhæmmere, fluorforbindelser fra kølemidler, produktion, opblanding, tapning og oplag af pesticider, herunder biocider i industriel målestok samt større oplag af andre flydende og faste kemikalier, tilhører gruppen af stoffer, der kan udpeges som mere kritiske.
- ¹⁷ Bekendtgørelse nr. 1697 af 21. december 2016 om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse.
- ¹⁸ Der skal derfor ikke udarbejdes grundvandsredegørelse for arealanvendelse, som ikke medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet.
- ¹⁹ Bekendtgørelse nr. 1697 af 21. december 2016 om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse.
- ²⁰ Se note 19.
- ²¹ I medfør af § 11 e, stk. 1 i lovbekendtgørelse nr. 1529 af 23. november 2015 om planlægning (planloven) med senere ændringer, redegøres der for dette.
- ²² Miljøbeskyttelseslovens § 26 a giver kommunen mulighed for at begrænse eller forbyde anvendelsen af nitrat og pesticider for et konkret område, hvis der foreligger en indsatsplan. Se mere i denne vejlednings kapitel 3.3.2 om miljøbeskyttelseslovens § 24 stk.1 i forhold til BNBO. Se ”Vejledning om indsatsplaner”, Naturstyrelsen, 2015.

Virksomheder og anlæg

Virksomheds- type	Henvisninger til li- stepunkter	Aktiviteter og relevante stofgrup- per	Relation til evt. mil- jøgodkendelse eller andre miljøregler
Autoophug, de- montering og aftapning af ke- mikalier og an- det farligt affald fra udtjente kø- retøjer, køleska- be og elektro- nisk udstyr samt shredder anlæg, hvor der sker neddeling eller fragmentering af udtjente kø- retøjer, køleska- be og elektro- nisk udstyr.	Godkendelsesbe- kendtgørelsens bi- lag 1 & 2: 5.3.a.v) og 5.3.b iv) behandling i shred- dere; K 209; K 218. Håndbog i Miljø og Planlægning ⁽¹⁾ : Bil- ophugningspladser (s. 162).	Fluorholdige køle- midler, olie og PCB.	Autoophug er om- fattet af godkendel- sespligt, samt regu- leret af bilskrotbe- kendtgørelsen ⁽²⁾ . De- montering af elektro- nisk udstyr er omfat- tet af godkendelses- pligt samt reguleret af elskrotbekendtgø- relsen ⁽³⁾ , der begge indeholder krav om opbevaring inden de- montering og hånd- tering under demon- teringen skal ske på et impermeabelt are- al. Alle fraktioner skal opbevares i eg- nede tætte beholde- re.
Anlæg for nyt- tiggørelse eller bortskaffelse af farligt affald.	Godkendelsesbe- kendtgørelsen bilag 1 & 2: 5.1. Bortskaffelse eller nyttiggørelse af farligt affald; 5.5 Midlertidig opbeva- ring af farligt af- fald; 5.6. Underjor- disk lagring af far- ligt affald, K 201, K 203.	Virksomhederne er meget forskelli- ge. Relevant for virksomheder, der håndterer større mængder af fly- dende farligt af- fald. Der kan ikke peges på særlige stofgrupper.	Alle anlæg, der håndterer farligt af- fald omfattet af god- kendelsespligt. Kor- rekt indretning og drift med impermea- ble eller tætte belæg- ninger er standard- krav.

Jordrenseanlæg.	Se ovenfor.	Udvaskning fra jorden af miljøfremmede stoffer.	Anlæggene er godkendelsespligtige. Udvaskning til grundvandet minimeres ved at etablere anlægget i øvrigt efter de eksisterende miljøregler, der omfatter tæt belægning og opsamling og afledning af overfladevand.
Større nedgravede tanke og rørledninger med olie.	Godkendelsesbekendtgørelsen bilag 1 & 2: C 201, samt oplag på andre godkendelses-pligtige virksomheder, f.eks. fyringsanlæg 1.1 a-b og G201.	Olie- og benzinprodukter, uheld i forbindelse med påfyldning og tankning.	Dækket af olietankbekendtgørelsen eller af godkendelsespligt og afhængig af størrelse og olietype, dækket af risikobekendtgørelsen.
Benzinstationer.	Håndbog i Miljø og Planlægning: Benzinstationer (s. 160).	Olie- og benzinprodukter, uheld i forbindelse med påfyldning og tankning.	Dækket af benzinstationsbekendtgørelsen og bekendtgørelser om udslip af dampe. Anlæg er ikke godkendelsespligtige og modtager ikke regelmæssigt miljøtilsyn udover kommunens almindelige tilsynsforpligtigelse, samt tilsyn efter spildevandsbekendtgørelsen. Øget fokus på korrekt indretning med tætte belægninger og opsamling af overfladevand, der ledes til olieudskillere.
Asfaltfabrikker.	Godkendelsesbekendtgørelsen bilag 1 & 2:	Risiko for udvaskning af olie, ved oplag og aftapning	Omfattet af godkendelsespligt. Korrekt indretning og drift

	C 202.	af olie- og bitumen-emulsioner samt brug af fedtaminer. Oplag af flyveaske og slagge til brug som tilslagsmateriale kan give udvaskning af tungmetaller.	med impermeable eller tætte belægninger er standardkrav.
Virksomheder, der fremstiller eller håndterer eller har oplag af organiske eller uorganiske produkter, herunder særligt flydende produkter og organiske opløsningsmidler: Kemiske virksomheder generelt. Raffinaderier. Virksomheder med forbrug af organiske opløsningsmidler. Renserier.	Godkendelsesbekendtgørelsen bilag 1 & 2: 1.2. Raffinering af mineralolie og gas; 4. Kemisk industri med underpunkter; 6.7. Behandling af overflader på stoffer, genstande eller produkter under anvendelse af organiske opløsningsmidler; A 203; D 206; D 210. Lignende mindre virksomheder uden godkendelsespligt og renserier. Håndbog i Miljø og Planlægning: Anlæg for fremstilling af basisplantebeskyttelsesmidler eller biocider (s. 153); Anlæg for fremstilling og oplag af kemikalier og lign. (s. 155); Farve- og lakfabrikker (undtaget vandbaserede produkter) (s. 173); Medici-	Risikoen for forurening af jord, grundvand og recipienter er relateret til nedgravede tankanlæg, udendørs håndtering og oplag af farligt affald og kemikalier, herunder særligt organiske opløsningsmidler, samt fra utætte processpildvandssystemer.	De største virksomheder er omfattet af godkendelsespligt og krav om basistilstandsrapport. Olieraffinaderier og større kemikalieoplag er dækket af risikobekendtgørelsen. Der fastsættes derfor automatisk skærpede krav til sikkerhed og forebyggelse af uheld. Oplag kan også være omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 19. Anlæg, der håndterer organiske opløsningsmidler er omfattet af VOC bekendtgørelsen, undtagen meget små anlæg.

	nalvarefabrikker og bioteknisk virksomhed (s. 198); Olieraffinaderier (s. 202); Overfaldebehandlings-anlæg (s. 203).		
Glasuld- og Mineraluldsfabrikker.	Godkendelsesbekendtgørelsen bilag 1 & 2: 3.3. Fremstilling af glas, inkl. glasfibre; 3.4. Smeltning af mineralske stoffer, inkl. fremstilling af mineralfibre. Håndbog i Miljø og Planlægning: Mineraluldsfabrikker (s. 200).	Uheld og spild af resiner/bindemidler, herunder phenol. Udendørs håndtering og oplag af farligt affald, kemikalier, glasuldsaffald med uhærdet resin kan udgøre en risiko.	Virksomhederne er omfattet af godkendelsespligt.
Træimprægneringsvirksomheder.	Godkendelsesbekendtgørelsen bilag 1 & 2: 6.10. Beskyttelse af træ og træprodukter med kemikalier; E 202; E 215. Håndbog i Miljø og Planlægning: Træimprægneringsvirksomhed (s. 224).	Splid og uheld i forbindelse med opbevaring og håndtering af biocidholdige imprægneringsvæsker. Ikke relateret til selve imprægneringsprocessen.	Virksomhederne er omfattet af godkendelsespligt.
Stålvalseværker, jern- og metalstøberier.	Godkendelsesbekendtgørelsen bilag 1 & 2:	Oplag af støbesand, slagger, glødeskaller, metalstøv	Virksomhederne er omfattet af godkendelsespligt. Udvask-

	2.2. Produktion af råjern eller stål; 2.3. Forarbejdning af jernmetaller; 2.4. Drift af jernmetalstøberier; A 207; Håndbog i Miljø og Planlægning: Jernværker, stålvalseværker, jernstøberier, metalstøberier m.m. (s. 187).	m.m. kan medføre nedsivning af tungmetaller, phenol og bindemidler fra ubefæstede arealer. Tungmetallforurening transporteres kun langsomt.	ning til grundvandet undgås ved opbevaring af affald på arealer med tætte belægninger. Dette er gængs praksis.
Flyvepladser og større transportvirksomheder; godsbanestationer, transportcentre, større vareterminaller og lignende.	Lufthavne, flyvestationer og flyvepladser (H202 på godkendelsesbekendtgørelsen bilag 2).	Oliespild fra lastbiler, vaskepladser; omlastning af kemikalier.	Lufthave og flyvepladser er omfattet af godkendelsespligt.

(1) "Håndbog om Miljø og Planlægning – boliger og erhverv i byerne", Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, By- og Landsskabsstyrelsen, 2008.

(2) Bekendtgørelse nr. 1312 af 19. december 2012 om håndtering af affald i form af motordrevne køretøjer og affaldsfraktioner herfra.

(3) Bekendtgørelse nr. 130 af 6. februar 2014 om at bringe elektrisk og elektronisk udstyr i omsætning samt håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr.

Tekniske tiltag

Tekniske tiltag og anden forebyggelse mod grundvandsforurening

Ved udlægning af arealer i kommuneplaner eller kommuneplantillæg til industri/erhvervsarealer kendes de fremtidige virksomheder og den fremtidige indretning og drift af disse sjældent eller slet ikke. Derfor vil der ikke som udgangspunkt kunne stilles specifikke indretningskrav til disse aktiviteter.

I kommuneplanens rammer fastlægges bestemmelser, som angiver muligheder og krav i forbindelse med den efterfølgende lokalplanlægning. Grundejerne har efter planloven retskrav på, at udarbejdelse af en lokalplan påbegyndes senest ét år efter en henvendelse om realisering af et projekt, der ligger inden for rammerne. Der kan i rammerne være bestemmelser om indholdet af kommende lokalplaner, og det kan være vanskeligt at stille supplerende krav i den konkrete lokalplanlægning, hvis emnet ikke er nævnt i rammerne.

Foranstaltninger fastlagt før en aktuel virksomhed etablerer sig bør være overordnede således, at der kan tages hensyn til virksomhedens mulighed for at indrette sig bedst muligt i forhold til at sikre mod grundvandsforurening.

Forholdet til miljøbeskyttelsesloven jf. afsnit 3.3

For at inddrage lokalitetsprincippet i miljøbeskyttelsesloven § 4 ved udlægning af områder til særlige virksomhedstyper kan der for visse virksomhedstyper tages ekstra hensyn i form af fastsættelse af f.eks. overordnede principper for indretning, således at risikoen for grundvandsforurening mindskes. Disse kan beskrives i forbindelse med planlægningen og fastsættes i kommuneplanen eller tillægget. Disse er udgangspunktet for de konkrete krav, som følger i forbindelse med vurderingen af den konkrete sag, hvor der kan stilles vilkår efter miljøbeskyttelsesloven, eksempelvis i efterfølgende miljøgodkendelser.

Når en godkendelsespligtig virksomhed etablerer sig, skal den først indhente en miljøgodkendelse og eventuelt en VVM-tilladelse. I godkendelsen stilles de konkrete vilkår for den pågældende virksomhed ud fra de lokale forhold og ud fra virksomhedens fremtidige drift. For øvrige virksomheder kan der være generelle eller vejledende krav, som skal imødeses. Selv om der etableres vidtgående foranstaltninger og krav i en miljøgodkendelse, er det ikke en garanti for, at der aldrig kan ske uheld på en virksomhed eller i forbindelse med transport til og fra virksomheden.

Omfang af tekniske tiltag

Der skal i kommuneplanens rammer for lokalplanlægningen i OSD og indvindingsoplande, jf. afsnit 3.1.7, indskrives tekniske tiltag, som skal følges op ved bestemmelser i kommende lokalplaner. Kravet om indskrivning af tekniske tiltag har ophæng i planlovens § 11 b, hvoraf det fremgår, at der skal fastsættes rammer for indholdet af lokalplaner. De tekniske tiltag skal bidrage til at sikre de statslige interesser med hensyn til beskyttelse af grundvandet.

Hvilke tekniske tiltag, der i henhold til planlovens § 11 b, stk. 1, nr. 3, eller stk. 2, kan skrives ind i kommuneplanens rammer og efterfølgende overføres til lokalplanbestemmelser, kan udelukkende ske, når disse er indeholdt i planlovens udtømmende katalog over emner, jf. planlovens § 15. stk. 2.

De tekniske tiltag kan være rettet mod indretning, drift og kontrol med aktiviteter, der indebærer fare for forurening af grundvandet. Hvad der kan reguleres, og hvor detaljeret det kan gøres, afhænger af, hvad der kan begrundes planlægningsmæssigt. Præcise bestemmelser kan være begrundet af viden om f.eks. sårbarheden af grundvand, der nødvendiggør tiltag, der sikrer mod nedsivning.

Eksempler på generelle tekniske tiltag i kommuneplaner

Det er afgørende, at planbestemmelser har lovhjemmel og er proportionale i forhold til den konkrete regulering i den konkrete plan. Eksemplerne kan derfor alene tages som indikation af, hvilke typer bestemmelser, der kan indarbejdes inden for lovhjemlen.

I de konkrete planområder skal bestemmelserne bygge på den konkrete viden om grundvandsressourcen og dens sårbarhed sammenholdt med det niveau af viden, der i planlægningssituationen findes om den fremtidige anvendelse af planområderne.

Er det ikke på planlægningstidspunktet præcist kendt, hvilke virksomheder og aktiviteter, der skal etableres i planområdet, må bestemmelserne nødvendigvis være mere rammebetonede end, hvis bestemmelserne formuleres i en planlægning, hvor den konkrete aktivitet er velbelyst, f.eks. via en VVM-redegørelse. I sådanne tilfælde er det muligt at fastlægge mere konkrete og specifikke planbestemmelser.

Ved udlægning af arealer til virksomhedstyper nævnt på virksomhedsliste og anlæg i bilag 1, kan overordnede tekniske tiltag til sikring mod forurening i de respektive tilladelser formuleres ud fra nedenstående principper:

- Opbevaring af råvarer og affald på tætte belægninger og med kontrolleret afløb.
- Sikring af at virksomheder med udendørs opbevaring og håndtering af materialer eller stoffer, der let udvaskes til jord og grundvand, er passende sikret mod voldsomme klimatiske ændringer, f.eks. at store regnvandsmængder, der potentielt er forurenet, kan bortledes forsvarligt.
- Minimering af risiko for uopdagede spild, når tanke og rørføringer med kemikalier etableres over jorden, med kontrolleret opsamling af spild og kontrolprogram for anlægget.

I kommuneplanerne vil det være muligt i hovedstruktur og retningslinjer at beskrive baggrund og fastlægge mål/retningslinjer for arealanvendelse i OSD og indvindingsoplande. Disse ikke juridisk bindende dele af kommuneplanen er det ikke fundet nødvendigt at udarbejde eksempler på.

De 98 kommuneplaner er forskellige i opbygning. Nogle kommuneplaner opererer med ”generelle rammebestemmelser”, som gælder på tværs af alle de geografiske rammeområder i kommuneplanen. Generelle rammebestemmelser kan også tilknyttes typer af områder (f.eks. alene erhvervsområder). Generelle rammebestemmelser er i sagens natur ikke specifikke i forhold til, hverken geografi eller konkret viden om, den givne anvendelse.

Herunder er konkrete eksempler på, hvordan relevante tekster i kommuneplanens rammedel henholdsvis i lokalplaner kan formuleres.

Uanset ovenstående er det afgørende at skele til, hvilke muligheder, der ligger i lokalplanlægningen, for rammebestemmelserne kan ikke fastlægge krav om tekniske tiltag, som der ikke er hjemmel til at kræve i en lokalplan.

Relevante tekstbidrag i rammebestemmelser kan være:

Eksempel 1:

Rammeområdet er beliggende i OSD/indvindingsopland. Der skal ved udarbejdelse af lokalplaner stilles krav om tæt belægning for veje, parkeringspladser og oplagsarealer. Oplag må kun foretages på arealer med tæt belægning eller i tankgårde med tæt belægning, så det sikres, at der ikke sker nedsivning fra arealer, hvor der håndteres eller oplagres stoffer, som kan forurene grundvandet. Oplagsarealer og tankgårde skal have kant og mulighed for opsamling. Forurenede regnvand skal afledes via kloak eller regnvandsbassiner (og lignende) med tæt bund. Rent tagvand kan nedsives.

Eksempel 2:

Rammeområdet er beliggende i OSD/indvindingsopland. Inden for rammeområdet skal der placeres forsinkelses- eller opsamlingsbassiner med tilstrækkeligt volumen til afvanding af rammeområdet:

- Parkeringspladser og kørearealer samt områder, hvor der oplagres eller håndteres olie eller kemikalier, skal være befæstet med en tæt belægning med fald mod afløb, hvorfra der sker kontrolleret afledning og om muligt opsamling af uforurenede regnvand fra tage til genbrug i bebyggelsen til toiletskyl el.lign.
- Olie og kemikalier skal opbevares i egnede beholdere, der enten er dobbeltvæggede eller placeret under tag og beskyttet mod vejrlig. Beholderne skal stå på en oplagsplads med tæt belægning uden afløb eller med afspærringsventil og sikret mod påkørsel.
- Oplagspladsen skal være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område og uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand og kloak. Området eller opsamlingssump skal som minimum kunne rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området.

For områder, hvor grundvandsressourcen er begrænset, kan et relevant teknisk tiltag være at sikre grundvandsdannelsen, f.eks. ved at minimere befæstelsesgraden og anvende permeable belægninger, såfremt det er foreneligt med sikring mod forureningsrisiko.

Tekniske tiltag i lokalplaner

Kommunerne skal, jf. afsnit 3.1.7, sikre, at bestemmelser fastsat i en lokalplan har hjemmel i planlovens § 15, stk. 2 (lokalplankataloget). Planlovens § 15, stk. 2, er udtømmende. Det vil sige, at der i en lokalplan ikke kan fastsættes bestemmelser om andre forhold, end de i lovparagraffen definerede.

Lokalplanens formål kan i overensstemmelse med planlovens § 15, stk.1 omfatte hensynet til forebyggelse af forurening.

Eksempler på formål i lokalplanen:

- Forebygge at nye anvendelser i et lokalplanområde medfører risiko for forurening af jord, grundvand eller overfladevand.
- Forebygge at nedsivning fra et erhvervsområde medfører forurening af jord eller grundvand.

Der kan i en lokalplan f.eks. indsættes bestemmelser, som fastlægger, at:

- Vejvand og vand fra øvrige befæstede arealer eller andre typer af arealer, hvor der transporteres, oplagres eller på anden måde håndteres stoffer eller materialer, der kan forurene grundvandet, må ikke nedsives i lokalplanområdet. Rent tagvand kan nedsives uden risiko for forurening af grundvandet.
- Åbne grøfter/render og regnvandsbassiner for håndtering af afstrømmende vand fra oplagspladser med oplag eller håndtering af stoffer eller materialer, der kan forurene grundvandet, skal etableres med fast bund/membran.
- Der skal være tæt belægning på vejarealer, parkeringspladser og oplagsarealer, hvor der transporteres, oplagres eller på anden måde håndteres stoffer eller materialer, der kan forurene grundvandet,
- Der skal være kant til opsamling af regnvand fra parkeringspladser og oplagsarealer, hvor der transporteres, oplagres eller på anden måde håndteres stoffer eller materialer, der kan forurene grundvandet.
- Det opsamlede potentielt forurenede regnvand skal afledes via kloak eller regnvandsbassiner med tæt bund/membran.
- Der må ikke foretages lokal nedsivning fra arealer, hvor der håndteres eller oplagres stoffer, som kan forurene grundvandet.
- For at forebygge forurening af grundvandet skal tætte belægninger, samt opsamling af forurennet regnvand, etableres før bebyggelsen eller erhvervsarealet tages i brug.

De relevante bestemmelser indsættes efter konkret vurdering i lokalplaner for områder, hvor der kan etableres erhverv/aktiviteter, som anvender grundvandstruende stoffer. Bestemmelserne kan have form af krav til ubebyggede arealer, krav om etablering af/tilslutning til fællesanlæg, og indgå i bestemmelser om forudsætninger for ibrugtagen.

Bestemmelser kan gives vægt ved, at de indsættes i formålsbestemmelserne, f.eks.: ”Lokalplanen har til hovedformål at sikre: En bæredygtig håndtering af regnvand, så det tilgodeser grundvand og overfladevand.”

Bestemmelserne kan tillige have form af krav til vej- og stiforhold, herunder til udformning af vejarealer til forebyggelse af risiko for forurening af grundvand fra uheld med transport af forurenende stoffer (jf. planlovens § 15, stk. 2, nr. 4²³) samt krav til bebyggelsers omfang og udformning (jf. planlovens § 15, stk. 2, nr. 7).

I tilfælde, hvor grundvandsinteressen kun gælder dele af lokalplanområdet, kan beskyttelsen tænkes ind i hele disponeringen af aktiviteter i området, altså planens indretning.

Det skal bemærkes, at kommunernes spildevandsplaner fastlægger krav til håndtering af regnvand, herunder hvor regnvand skal ledes hen og, hvor meget vand, der må afledes/hvor hurtigt vandet må afledes, herunder om der i givne områder må etableres lokal nedsivning (f.eks. faskiner). Ofte følges lokalplanlægning med udarbejdelsen af tillæg til spildevandsplanen. Spildevandsplanen er en sektorplan, der ligesom vandforsyningsplaner skal være i overensstemmelse med kommuneplanen.

²³ Lovbekendtgørelse nr. 1529 af 23. november 2015 om planlægning (planloven) med senere ændringer.

Grundvandsredegørelse og planer**A. Første gang der planlægges i OSD og indvindingsoplande for virksomhedstyper og anlæg omfattet af bekendtgørelsen:**

En Kommune ønsker at benytte undtagelsesbestemmelsen i bekendtgørelsens § 2, stk. 2. For at opfylde kravet i bekendtgørelsen skal det godtgøres, det vil sige beskrives og sagligt argumenteres for, at der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for placeringen og, at en væsentlig fare for forurening af grundvandet kan forebygges.

Dette skal ske i redegørelsen til kommuneplanen eller kommuneplan-tillægget, der altid skal foreligge til et planforslag i henhold til planlovens § 11 e.

Den del af redegørelsen til planforslaget, som omhandler grundvandshensynet, omtales ”grundvandsredegørelsen” og omfatter grundvands- og forsyningssituationen generelt i kommunen i forhold til den fysiske planlægning og hele kommunens OSD og indvindingsoplande, såvel som det konkrete udlægs betydning i forhold til grundvandsbeskyttelse.

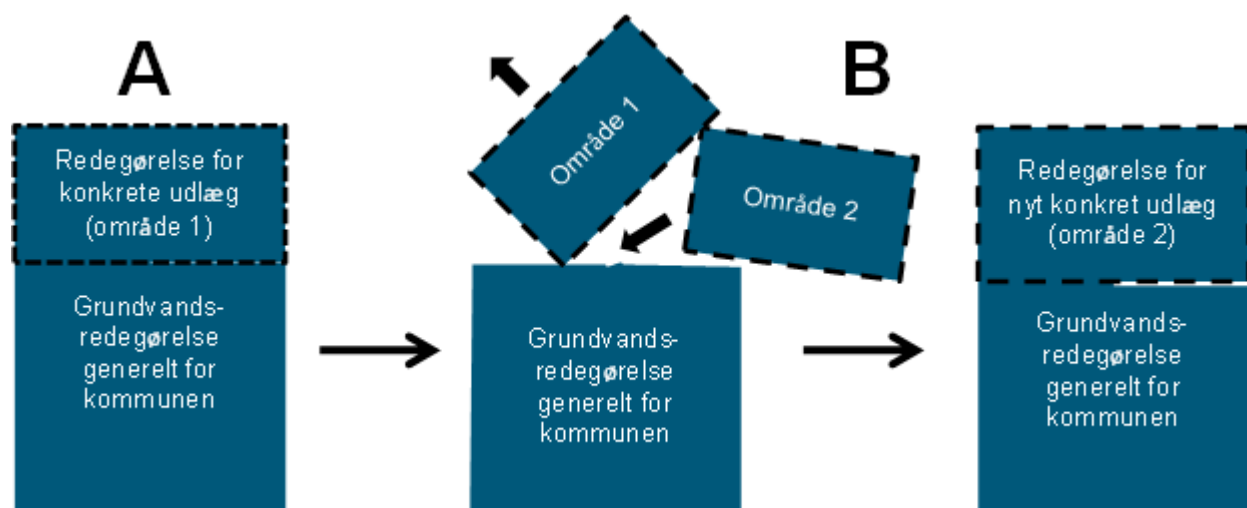
B. Ved efterfølgende planlægning for virksomhedstyper og anlæg omfattet af bekendtgørelsen:

Ved efterfølgende planlægning, der kræver ændring af kommuneplanen, er kommunen nu i besiddelse af den del af grundvandsredegørelsen, der er generel for hele kommunen. Den udgør en del af det faglige baggrundsmateriale for kommuneplanlægningen i forhold til at sikre grundvandet. I forbindelse med et nyt planforslag, der er omfattet af bekendtgørelsens § 2, udbygges redegørelsen for så vidt angår det nye arealudlæg. Dette betegnes ofte som den ”supplerende grundvands-redegørelse”, fordi den eksisterende grundvandsredegørelse forsat udgør baggrundsmaterialet, men udbygges med et konkret supplerende afsnit om varetagelsen af grundvandshensynet for det nye aktuelle arealudlæg.

Grundvandsredegørelsen er dermed opdateret til det nye planforslag. Der ligger således forsat en samlet grundvandsredegørelse, der er generel for kommunen, som baggrundsmateriale til det nye planforslag suppleret med en ny del, hvor kommunen forholder sig til den nye aktuelle planlægning.

Der kan være kommuner, som ikke skal udarbejde grundvandsredegørelser i forbindelse med kommuneplanen, fordi kommunen ikke planlægger aktiviteter i OSD og indvindingsoplande, eller hvor aktiviteterne ikke er omfattet af virksomhedstyper og anlæg omfattet af bekendtgørelsen (bilag 1 er ikke udtømmende). Situationen, hvor kommunen f.eks. udarbejder grundvandsredegørelsen første gang, kan i nogle tilfælde ske som led i udarbejdelsen af et kommuneplantillæg til kommuneplanen.

Figur 2 illustrerer, hvordan den del af grundvandsredegørelse, der vedrører det konkrete arealudlæg, er dynamisk fra planforslag til planforslag, så grundvandsredegørelsen hele tiden er aktuel i forhold til planlægningen og behandler det konkrete arealudlæg og varetagelsen af grundvandshensynet.

Figur 2: Illustration af grundvandsredegørelse i forhold til kommuneplan